

สภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

นางนันทวัน ใจกล้า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974 -583 -809 -8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1584.2256

LIVING CONDITIONS OF THE ELDERLY IN HOME FOR THE AGED

Mrs. NANTHAWAN JAIKLA

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974 - 583 - 809 - 8

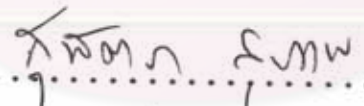
หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา
โดย นางนันทวัน ใจกล้า
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขามานุษยวิทยา
อาจารย์ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน

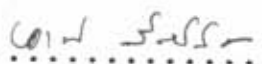
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

:..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

:..... ประธานคณะกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุพัตรา สุภาพ)

:..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิญญา สิญญาวิวัฒน์)

:..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)

นันทวัน ใจกล้า : สภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา (LIVING CONDITIONS OF THE ELDERLY IN HOME FOR THE AGED)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.งามพิศ สัตย์สงวน, 110 หน้า, ISBN 974-583-809-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงสภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา โดยศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้นหรือน้อยลง ลักษณะความต้องการของผู้สูงอายุ การปรับตัว โลกทัศน์ ปัญหาต่าง ๆ ของผู้สูงอายุและความสัมพันธ์ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ประชากรตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราร้านจันทบุรี จำนวน 71 คน ในการศึกษาใช้การวิจัยสนามทางมานุษยวิทยา ใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

การวิจัยเรื่องสภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา มีสมมติฐานดังนี้คือ

1. ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยจะ เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมาก
2. ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยจะ เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุ ที่มีรายได้มาก
3. ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาน้อยจะ เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษามาก
4. ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวน้อยจะ เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวมาก
5. ผู้สูงอายุที่มีบุตรน้อยจะ เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีบุตรมาก

ผลการศึกษาริวิจัยพบว่าทุกข้อเป็นไปตามสมมติฐาน ยกเว้นข้อ 5 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราร้านจันทบุรี มีปัญหาหลาย ๆ ด้านที่สำคัญคือด้านเศรษฐกิจและสุขภาพอนามัยและผู้สูงอายุยังต้องปรับตัวอีกหลาย ๆ ด้านเมื่อเข้ามาอยู่รวมกันในสถานสงเคราะห์ สำหรับความต้องการนั้น ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุจะมีความต้องการพื้นฐานเหมือนคนในวัยอื่น ในเรื่องของโลกทัศน์นั้น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังคงมีความคิดเช่นเดียวกับผู้สูงอายุในอดีต คือ เน้นในเรื่องการทดแทนบุญคุณ และการทำบุญเพื่อหวังผลในภพหน้า

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 สาขาวิชา มานุษยวิทยา
 ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติ *Limk Jit*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Orn Sae*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

C330455 : MAJOR ANTHROPOLOGY

KEY WORD : ELDERLY / HOME FOR THE AGED

NANTHAWAN JAIKLA : LIVING CONDITIONS OF THE ELDERLY IN HOME
FOR THE AGED. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. NGAMPIT SATSANGUAN,
Ph.D.110 pp. ISBN 974-583-809-8

The purpose of this research is to study the conditions of the elderly in home for the aged by studying the factors which influence the degree to which the aged are involved in community activities. The study also seeks to asses the characteristics of their needs, their adaptation, their perspective, their other problems and their relationships with these home forthe aged. This population sample of the aged in Barn Chantaburi home for the aged of 71 persons uses anthropological field research, questionnaire and participant observation.

The hypothesis of this reserach concerned with the conditions of the elderly in home for the aged-

- 1.The younger members will be involved in more activities.
- 2.The elderly who are low income earners will be involved in more activities.
3. The elderly with a lower education will be involved in more activities.
4. The elderly suffering with less disease will be involved in more activities.
- 5.The elderly with a small amount of children will be involved in more activities.

The findings of this research have demonstrated that each items is in accord with the hypothesis except for number five. Apart from this, the research has demonstrated that the aged in Barn Chantaburi home for the aged have a variety of problems. The Promblems of importance relate to economic matters, health and their adaptation when they come to stay in home for the aged. The needs of most elderly people are similar to the basic needs of other aged groups. The majority of the elderly think along similar lines to the elderly in the past with emphasis on pay back personal favours and making merit for their next life.

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา.....มานุษยวิทยา
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิสิต.....*Wint Gual*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Om Su*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์คือ รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน ซึ่งท่านให้ความเมตตา และเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งของท่าน เพื่อช่วยเหลือผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้น ในการให้ ข้อคิดเห็น ชี้แนะแนวทางตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในเจตนาและความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุพัตรา สุภาพ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สิญา สิญาวิวัฒน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง และให้ข้อคิดเห็นแก่ผู้ทำวิจัย

นอกจากนี้ผู้ทำวิจัย ยังได้รับความร่วมมือและการอำนวยความสะดวก เป็นอย่างดีจากผู้ปกครองสถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรี เจ้าหน้าที่ของสถาน- สงเคราะห์ทุกระดับ รวมถึงบุคคลที่สำคัญยิ่งที่ทำให้การวิจัยลุล่วงไปได้ดี ได้แก่ ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษา ครั้งนี้เป็นอย่างดี จึงกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ คุณฉัตรชัย ใจกล้า ที่ได้ให้ กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในด้านกำลังใจทรัพย์ และขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่ได้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยตลอดมา

นันทวัน ใจกล้า

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย-----	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ-----	จ
กิตติกรรมประกาศ-----	ฉ
สารบัญ-----	ช
สารบัญตาราง-----	ณ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา-----	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย-----	5
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย-----	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ-----	5
ทฤษฎีและกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา-----	6
มโนภาพที่ใช้ในการศึกษาวิจัย-----	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง-----	26
สมมติฐานในการศึกษาวิจัย-----	29
ระเบียบวิธีวิจัย-----	33
2. ลักษณะของสถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรี-----	37
3. ผลการวิจัย-----	48
ก. ลักษณะของประชากรที่ศึกษา-----	48
ข. การพิสูจน์สมมติฐาน-----	67
4. ปัญหา ความต้องการ การปรับตัวและโลกทัศน์ของผู้สูงอายุ-----	73

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ-----	85
สรุปผลการวิจัย-----	85
ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัย-----	88
ข้อเสนอแนะ-----	88
รายการอ้างอิง-----	90
ภาคผนวก-----	99
ประวัติผู้เขียน-----	110

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนประชากร-----	48
2. อายุของผู้รับการสงเคราะห์-----	49
3. ระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์-----	50
4. สถานภาพการสมรส-----	51
5. ระดับการศึกษา-----	52
6. ภูมิลำเนาเดิม (สถานที่เกิดจนถึงก่อนวัยทำงาน)-----	53
7. ภูมิลำเนาปัจจุบัน (ก่อนเข้ารับการสงเคราะห์)-----	54
8. อาชีพของผู้สูงอายุก่อนเข้ารับการสงเคราะห์-----	55
9. สาเหตุที่เข้ารับการสงเคราะห์-----	56
10. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน-----	57
11. จำนวนบุตร-----	58
12. รายได้ของผู้รับการสงเคราะห์-----	59
13. โรคและความผิดปกติในร่างกายที่พบในผู้สูงอายุ-----	60

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย